

NOVOSTI - elektroničko mjesečno glasilo Društva prijatelja glagoljice iz Zagreba godišće VIII | broj 84 | ožujak 2023. | ISSN 2718-4307

Poštovani i dragi članovi, suradnici i prijatelji Društva prijatelja glagoljice!

Sa zadovoljstvom možemo utvrditi da je veći dio veljače bio posvećen glagoljici, a obilježavanje Dana hrvatske glagoljice i glagoljaštva, 22. veljače, obilovalo je zanimljivim i raznovrsnim događanjima čak i izvan granica naše domovine.

Zanimljivosti iz svijeta glagoljice

U redovnom terminu druge srijede u mjesecu, dana 8. veljače u Nadbiskupijskom pastoralnom institutu gost večer bio je g. Tomislav Beronić, književnik, informatičar i autor igre *Glagomatika*. G. Beronić, odjeven poput frankopanskog pisara, opisao nam je kako je dobio ideju za ovu igru, upoznao nas s pravilima, podjelio "šalabahtere" i potom smo svi zajedno zbrajali na glagoljici.

NSK je u veljači imala dodatnu gužvu: u ulaznom prostoru dana 20. veljače predstavljeno je veličanstveno faksimilno izdanje prve hrvatske tiskane knjige *Misala po zakonu rimskoga dvora*. U nakladničkom pothvatu koji je trajao više od godinu dana, a kojemu je svrha današnjim čitateljima približiti jednu od najvažnijih knjiga u povijesti Hrvatske, sudjelovali su Staroslavenski institut, Katedra Čakavskoga sabora Roč, Mozaik knjiga te Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu. Tako je *drugopretisak* hrvatskog prvotiska objavljen uoči 540. godišnjice svog nastanka. Ovo izdanje su predstavili urednica i ravnateljica Staroslavenskoga instituta dr. sc. Vida Vukoja, urednik i znanstveni suradnik na Institutu dr. sc. Josip Galić, voditeljica Zbirke rukopisa i starih knjiga NSK u Zagrebu, dr. sc. Irena Galić Bešker, akademik Mateo Žagar te umjetnik i istraživač glagoljske tiskarske baštine prof. Frane Paro. Okupljene uzvanike prigodnim je riječima pozdravila i glavna ravnateljica Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, prof. dr. sc. Ivanka Stričević.

Samo dva dana kasnije, na sam Dan hrvatske glagoljice i glagoljaštva svečano je obilježen Dan Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu i 416. obljetnica njezina postojanja.

Hrvatsko kulturno i znanstveno društvo *Kosinj* proislavilo je 22. veljače svoj prvi rođendan. Čestitamo i želimo još puno godina i desetljeća uspješnog djelovanja!

U Državnom arhivu u Šibeniku Dan hrvatske glagoljice i glagoljaštva obilježen je cjelodnevnom znanstvenim skupom *Glagoljična i ćirilična baština šibenskoga kraja* na kojem su sudjelovala najjača imena hrvatskog glagolizma i nekoliko znanstvenika iz susjednih zemalja.

Staroslavenski institut je 22. 2. preko Zooma održao *Večer hrvatske glagoljice i glagoljaštva*. Njegovi znanstvenici Ivan Botica, Dajana Čosić, Josip Galić te Igor Medić su govorili o hrvatskom Prvotisku, tj. o Misalu iz 1483., obilježavajući tako 540. obljetnicu nastanka toga prvorazrednog spomenika hrvatske kulture. (Više na poveznici: <https://bit.ly/3kUGxnL>)

Razveselila nas je objava na FB stranici OŠ *Ostrog* iz Kaštel Lukšića. Dan hrvatske glagoljice učenici su prigodno obilježili slikanjem slova glagoljice kromatskim i akromatskim bojama. Glagoljica je poslužila i za kreiranje naslovnice lektirnog djela *Snijeg u Splitu* pisca Matka Marušića, stoga se upravo taj natpis našao na omotnici video kasete koje su đaci izradili u sklopu stvaralačkog dijela obrade lektire. Glagoljicom su na poleđini omotnice napisani naslov djela i ime autora, a sama omotnica je prigodno oslikana.

Učenici OŠ Visoka iz Splita su u suradnji s gđom. Zdenkom Biliškov Radovčić i njenim glagoljicoljubcima na kreativan način spojili ljubav i glagoljicu.

Društvo hrvatskih književnika Herceg Bosne iz Mostara pridružilo se obilježavanju Dana hrvatske glagoljice i glagoljaštva i tim povodom organiziralo predstavljanje romana *Az* naše članice prof. dr. sc. Jasne Horvat i predavanje *Glagoljica u suvremenosti* koje je održala prof. dr. sc. Josipa Mijoč.

Naša članica gđa. Đurđica Stubičan je u bespućima Interneta naišla na ovaj lijepi glagoljski natpis *Herceg Bosna* koji nam se taman uklapa uz gornju crticu.

G. Slavko Štambuk, naš član iz Rijeke, poslao nam je fotografiju i informaciju da je prof. Željko Bartulović s Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, kojega smo već imali prilike pozdraviti kao predavača i na našim tribinama, dana 27. veljače u Ogranku MH u Opatiji održao predavanje pod nazivom *Glagoljski pravni spomenici Kvarnera*.

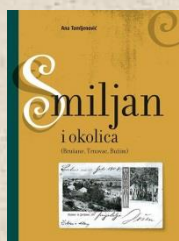
U sklopu obilježavanja jubileja *100 godina franjevac trećoredaca glagoljaša na Svetom Ksaveru u Zagrebu 1923.* – 2023. u nedjelju, 26. veljače u crkvi sv. Franje Ksaverskog u Zagrebu pjevački zbor *Baščina* našega Društva sudjelovao je na svetoj misi na hrvatskom crkvenoslavenskom jeziku. Nakon mise u Dvorani biskupa Srećka (pored crkve) održana je premijera dokumentarnog filma o glagoljskoj baštini samostana na Sv. Ksaveru i potom prigodno predavanje dr. sc. Tanje Kuštović. I tom prigodom Zbor je izveo dva napjeva. Iskoristili smo priliku da i *našim franjevcima* uručimo zahvalu za gotovo 30 godina suradnje s Društvom i podršku koju trajno pružaju našem zboru. Prije mise održana je pobožnost križnog puta, a oštro oko naše počasne članice, gđe. Narcise Potežica, u masi je spazilo ovaj glagoljski kišobran. Više detalja i fotografija možete naći na poveznici https://franjevcitrecoredci.hr/obiljezavanje-dana-hrvatske-glagoljice-i-glagoljstva-na-ksaveru-u-zagrebu/?fbclid=IwAR0dTtgyRcUKJwHeOY7bZuRKPIEuyLsYWTz0EqcmOx_0iyL1bsICLhJZYE

Dana 28. veljače u prostoru Mađarskog kulturnog centra u Zagrebu u sklopu 32. svečanosti Pasijske baštine otvorena je izložba slika naše članice Vjere Reiser pod nazivom *Pasijske suze*. Izložba ostaje otvorena do 16. ožujka.

Istoga popodneva naša članica Jasenka Štimac održala je u Centru za kulturu i obrazovanje Susjedgrad kreativnu glagoljašku likovnu radionicu za preko 100 učenika šestih razreda. Postavljena je i izložba gotovo trideset panoa DPG-a od kojih je preko polovice iz donacije naše članice Julije Vojković, a sadrže birane motive, mahom inicijalne i minijature iz Vrbničkih misala.

Predsjednik DPG-a, prof. Darko Žubrinić i g. Joginder Singh Nijjar, predsjednik Hrvatsko-indijskog društva i član DPG-a, gostovali su 1. ožujka u Matici hrvatskoj kod predsjednika g. Mire Gavrana i njegova pomoćnika g. Mirka Cvjetka. Tema razgovora bila je suradnja naših društava s Maticom hrvatskom. Izgledan je, tijekom 2024. godine, niz izložaba glagoljskih panoa DPG-a u središnjici i po ogranicima MH diljem Hrvatske.

Preminula je gđa. Ana Tomljenović (85), istraživačica ličke povijesti i kulture, velika zaljubljenica u Liku, dugogodišnja suradnica Udruge i novina „Vila Velebita“. Pokopana je 21. veljače 2023. na groblju u Smiljanu iz kojega potječu njezini roditelji, a koji je smatrala svojim istinskim zavičajem. Autorica je izvrsne knjige *Smiljan i okolica* objavljene 2003., čiji su recenzetni bili istaknuti stručnjaci: prof. dr. Ante Bežen, pok. biskup dr. Mile Bogović (počasni član DPG-a), dr. sc. Željko Holjevac i prof. dr. Dane Pejnović. Na str. 131 ove knjige gđa. Tomljenović navodi da u Lici na području Smiljana (rodnog mjesta Nikole Tesle) postoje dokazi o glagoljaškoj pismenosti već od sredine 15. st., točnije od 1445. godine. Naveden je i dokaz o glagoljašima u okolici Smiljana iz 1732. O ovoj temi je pisao i fra Petar Runje, počasni član DPG-a, navodeći dokument iz 1504. godine.

Proslava 30. rođendana Društva prijatelja glagoljice

Dugo smo se i pomno spremali za naš 30. rođendan.

Još početkom lanjskog proljeća autorica ovih Novosti započela je pisanje obljetničkog članka za časopis *Baščina*, prikupljala sjećanja članova – osnivača i fotografije koje prate rad Društva u protekla tri desetljeća.

Zatim je početkom studenoga u slavljeničkom ruhu izašao 23. broj časopisa *Baščina*.

Pripremili smo zahvalnice i prigodne darove i ljubaznošću Nadbiskupijskog pastoralnog instituta u njihovim prostorima održali rođendanski susret za uzvanike – pojedince, predstavnike institucija i medije – koji su se u proteklom razdoblju posebno isticali na planu suradnje s DPG-om i pružanja svekolike podrške i pomoći.

Proslava je održana u četvrtak, 23. veljače. Nakon uvodnog obraćanja predsjednika Društva, prof. Darka Žubrinića, nastupio je zbor *Baščina*. Nazočnima se potom obratila jedna od počasnih članica Društva, dr. sc. Marica Čunčić koja je toplim riječima opisala događanja koja su prethodila nastanku Društva, njegov osnutak i kasniji rast i razvoj do sadašnjega trenutka. Tajnica Mirna Lipovac ukratko je predstavila brojne aktivnosti koje se neprekidno odvijaju u Društvu, dajući mu svestranost i prepoznatljivost u zemlji i izvan naših granica.

Posebne zahvalnice su dodijeljene Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu, Matici hrvatskoj, Nadbiskupijskom pastoralnom institutu i Staroslavenskom institutu, a tri dana kasnije i Provinciji franjevac trećoredaca glagoljaša na Ksaveru. Vrhunac svečanosti bio je *Vremeplov* – prezentacija obogaćena prikladnom glazbenom podlogom koja je publiku provela kroz povijest Društva prijatelja glagoljice i pokazala kako će ovo Društvo nastaviti s radom najbolje što može jer ideja nam ne nedostaje, a bogatstvo hrvatske glagoljaške baštine praktički je neiscrpno.

Drugi dio obljetničke svečanosti održat ćemo za naše članove u sklopu **godišnje skupštine Društva** koja će se održati u prostorijama Matice hrvatske u Zagrebu, Strossmayerov trg 4, u **utorak, 4. travnja s početkom u 18 sati**. Nakon skupštine također ćemo dodijeliti zahvalnice i prigodan dar nazočnim članovima, a potom se okrijepiti uz piće i pokoji slatki zalogaj. Iako će poziv na skupštinu uslijediti u Statutom predviđenom roku, već sada molimo članove da planiraju dolazak na skupštinu i druženje.

Donosimo nekoliko fotografija s rođendanske proslave i zahvaljujemo gđi. Potežica na trudu da sve ovjekovječi okom kamere.

Na molbu dr. Ante Čuvala uz Dan glagoljice i hrvatskoga glagoljaštva predsjednik DPG-a Darko Žubrinčić dao je intervju za *Hrvatsko kulturno vijeće* (HKV). Može se pogledati ovdje: <https://www.hkv.hr/razgovori/41204-dr-zubrinic-hrvatska-glagoljaska-bastina-spada-medu-vrhunske-reprezentante-hrvatske-kulture.html>

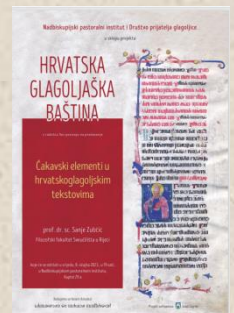
Na poveznici <https://www.vaticannews.va/hr/svijet/news/2023-02/marito-mihovil-letica-30-godina-drustva-prijatelja-glagoljice.html> nalazi se tekstualni i zvučni prilog g. Marita Mihovila Letice koji je 26. veljače u dva navrata objavio Radio Vatikan, ali i nekoliko radijskih postaja u Hrvatskoj i BiH.

Lijepo osvrte na proslavu 30. rođendana DPG-a na svojim mrežnim i FB stranicama objavila je NSK.

Najava sljedećih događanja

Zbor Baščina će pjevati na svetoj misi u nedjelju dana 5. ožujka u 17 sati, čemu će prethoditi pobožnost križnog puta.

Redovita tribina DPG-a na rasporedu je u srijedu, 8. ožujka u 19.00 sati u Nadbiskupijskom pastoralnom institutu, Kaptol 29 a u Zagrebu. Naša gošća je prof. dr. sc. Sanja Zubčić s Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, a upoznat će nas sa čakavskim elementima u hrvatskoglagoljskim tekstovima. Kao i uvijek, svi ste dobrodošli!

Prije tribine bit će moguće nabaviti novi broj časopisa *Baščina*, temeljem najave putem maila tajnici DPG-a onih koji će stvarno doći po časopis. Također je moguće, a i poželjno, platiti godišnju članarinu koja iznosi 20 € za zaposlene osobe te 10 € za umirovljenike, učenike, studente i nezaposlene.

Glagoljica gdje je (ne) očekujemo

Ovaj lijepi mural (lijevo) nalazi se u starom dijelu Splita i pokazuje kako Split i Hajduk cijene naše staro pismo.

Kučine su mjesto koje se nalazi sjeveroistočno od Splita, na južnim mosorskim padinama. U mjesnoj crkvi kipovi Sv. Ćirila i Metoda u podnožju imaju glagoljicom ispisana imena svetaca koje prikazuju. Zahvaljujemo dr. Mariji Roguljić iz Splita na ovim fotografijama.

Neka Vas prate mir i dobro!

UREDNIKA

ՄԻՄԱ ԼԻՍՈՎԱՅԻՄ Միրна Липовач

STRUČNI SURADNIK

ԴՐԱԿՈ ԶՆՅՐԻՆԻՇԻՄ Darko Žubrinčić

ՄԵՐՄՅԱ

DRUŠTVO PRIJATELJA GLAGOLJICE

E-adresa: drustvoprijateljglagoljice@gmail.com

ՄԵՆՅԱՄԱՄԱՅ ԻՆՏԵՐՆԵՏԻՆԵՐԻ ԳՐԱԿԻՆՆԵՐԻՅՈՒՆԻՅՈՒՆ

Web adresa: <http://www.croatianhistory.net/glagoljica/novosti/mirna.html>

Svi raniji brojevi *Novosti* nalaze se na: www.croatianhistory.net/glagoljica/novosti/mirna.html